



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ КИЇВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«10» вересня 2019 року

№ 60/57-р/к

справа № 56/60/61-рп/к.19

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Комунальне підприємство теплових мереж «Яготинтепломережа» (далі – КПТМ «Яготинтепломережа», Підприємство) у період з 16.11.2018 по 01.08.2019 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення населенню у територіальних межах м. Яготин Київської області, де розташовані мережі, які використовуються (експлуатуються) КПТМ «Яготинтепломережа» для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

КПТМ «Яготинтепломережа» не було дотримано порядок доведення до споживачів інформації про намір здійснити зміну до тарифу на централізоване опалення у межах м. Яготин Київської області у листопаді 2018 року.

За результатами розгляду справи № 56/60/61-рп/к.19 такі дії КПТМ «Яготинтепломережа» кваліфіковано як порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (зловживання монопольним/домінуючим становищем на ринку).

На порушника накладено штраф у розмірі 14 000 грн, зобов'язано до 15.11.2019 здійснити перерахунок за послуги з централізованого опалення, надані мешканцям м. Яготин Київської області у період з 01.11.2018 по 12.12.2018, про що проінформувати Відділення з наданням підтвердних документів.

Адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 56/60/61-рп/к.19 про порушення КПТМ «Яготинтепломережа» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Третього відділу досліджень і розслідувань від 22.07.2019 № 60-03/139п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Дорученням Антимонопольного комітету України від 12.03.2019 № 13-01/237 (вх. від 14.03.2019 № 60-01/61К) Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) було уповноважене провести дослідження ринків у сфері теплопостачання, зокрема постачання

теплової енергії для потреб централізованого опалення, в тому числі послуг з централізованого опалення місць загального користування, в територіальних межах м. Києва та Київської області.

- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 04.06.2019 № 60/61-рп/к розпочато розгляд справи № 56/60/61-рп/к.19 за ознаками вчинення КПТМ «Яготинтепломережа» порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у територіальних межах м. Яготин Київської області, де розташовані мережі, які використовуються (експлуатуються) КПТМ «Яготинтепломережа» для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (3) Листом від 23.07.2019 № 60-02/4047 копію подання з попередніми висновками у справі № 56/60/61-рп/к.19 було направлено на адресу КПТМ «Яготинтепломережа» (07700, Київська обл., м. Яготин, вул. 1 Травня, буд. 1).
- (4) Листом від 01.08.2019 № 149 (вх. Відділення від 02.08.2019 № 60-01/2817) КПТМ «Яготинтепломережа» надало відповідь на подання з попередніми висновками у зазначеній справі.

2. Відповідач

- (5) Відповідачем у справі є КПТМ «Яготинтепломережа» (07700, Київська обл., Яготинський р-н, м. Яготин, вул. 1 Травня, буд. 1; ідентифікаційний код юридичної особи 24223294), яке здійснює, зокрема, надання послуг з централізованого опалення у територіальних межах м. Яготин Київської області.
- (6) Відповідно до статуту (у новій редакції), затвердженого рішенням сесії Яготинської районної ради Київської області від 18.01.2019 № 668-38-VII, КПТМ «Яготинтепломережа» є юридичною особою, що створене з метою насичення споживчого ринку та задоволення потреб юридичних та фізичних осіб у тепловій енергії для одержання прибутку.
- (7) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КПТМ «Яготинтепломережа» є постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря (код за КВЕД 35.30).
- (8) Тобто, КПТМ «Яготинтепломережа» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (7) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), Відділенням здійснено дослідження становища КПТМ «Яготинтепломережа» на ринку надання послуг з централізованого опалення у територіальних межах м. Яготин Київської області, що обслуговується КПТМ «Яготинтепломережа», з урахуванням пункту 2.2 Методики та

відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», яким встановлено наступне.

3.1. *Об'єкт аналізу*

- (8) Об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є КПТМ «Яготинтепломережа», яке у період з 16.11.2018 по 01.08.2019 надавало послуги з централізованого опалення у територіальних межах м. Яготин Київської області, що обслуговується Підприємством.

3.2. *Товар*

- (9) Товарами (послугами) щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище є послуги з централізованого опалення.

3.3. *Товарні межі ринку*

- (10) Відповідно до пункту 5.1. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (11) Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (12) За визначенням термінів, наведених у статті 1 Закону України «Про теплопостачання»:
- **постачання теплової енергії** (теплопостачання) – це господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору;
 - **система централізованого теплопостачання** – сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-централізованого теплопостачання.
- (13) За визначенням термінів, наведених у пункті 2 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила надання послуг з централізованого опалення, Правила №630): **централізоване опалення** – послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.
- (14) Таким чином, товарними межами ринку, який досліджується, є **послуги з централізованого опалення.**

3.5. *Споживачі*

- (15) Споживачами послуг КПТМ «Яготинтепломережа» є, зокрема, фізичні особи, які отримують послуги з централізованого опалення від даного підприємства внаслідок

того, що системи теплозабезпечення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до теплових мереж КПТМ «Яготинтепломережа».

3.4. *Територіальні межі ринку*

- (16) Територіальні межі ринку певного товару відповідно до пункту 6.1. Методики визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (17) Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (18) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у **межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування)**. Прокладення ж інших теплових мереж – поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (19) Отже, територіальними межами ринку послуг з централізованого опалення є територія у межах м. Яготин Київської області, де розташовані мережі, що використовуються (експлуатуються) КПТМ «Яготинтепломережа» для надання послуг з централізованого опалення абонентам (споживачам) Підприємства.

3.6. *Часові межі ринку*

- (20) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (21) Часовими межами даного ринку визначено період дії рішення виконавчого комітету Яготинської районної ради Київської області від 06.12.2018 № 404, яким було затверджено тарифи КПТМ «Яготинтепломережа» на послуги з централізованого опалення у межах м. Яготин Київської області, тобто період з **16.11.2018 по 01.08.2019**, оскільки за цей період часу структура даного ринку суттєво не змінювалася.

3.7. *Бар'єри вступу на ринок*

- (22) Бар'єрами для вступу на даний ринок потенційних конкурентів є, зокрема: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого опалення; адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами.

3.8. *Установлення монопольного (домінуючого) становища*

- (23) Отже, відповідно до абзацу другої частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КПТМ «Яготинтепломережа» є таким, що у період з 16.11.2018 по 01.08.2019 у територіальних межах м. Яготин Київської

області, де розташовані мережі, які використовуються (експлуатуються) Підприємством для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), займало монополльне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення населенню, як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

4. Обставини справи

- (24) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (у редакції, що була чинна до 01.05.2019) (далі – Закон) залежно від функціонального призначення житлово-комунальні послуги поділяються на:
- комунальні послуги (централізоване постачання холодної та гарячої води, водовідведення, газо- та електропостачання, централізоване опалення, а також вивезення побутових відходів тощо);
 - послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (прибирання внутрішньобудинкових приміщень та прибудинкової території, санітарно-технічне обслуговування, обслуговування внутрішньобудинкових мереж, утримання ліфтів, освітлення місць загального користування, поточний ремонт, вивезення побутових відходів тощо);
 - послуги з управління будинком, спорудою або групою будинків (балансоутримання, укладання договорів на виконання послуг, контроль виконання умов договору тощо);
 - послуги з ремонту приміщень, будинків, споруд (заміна та підсилення елементів конструкцій та мереж, їх реконструкція, відновлення несучої спроможності несучих елементів конструкцій тощо).
- (25) Отже, послуги з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого постачання холодної води, водовідведення, утримання будинків і споруд та прибудинкових територій є житлово-комунальними послугами та підпадають під дію Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (26) Згідно з частиною другою статті 14 Закону ціни/тарифи на комунальні послуги та послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій **формується і затверджуються** центральними органами виконавчої влади, національними комісіями, що здійснюють державне регулювання у відповідних сферах, та **органами місцевого самоврядування** відповідно до їхніх повноважень, визначених законом.
- (27) Відповідно до пункту 2 статті 31 Закону виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх **органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів**.
- (28) Згідно з частиною другою статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання **виконавчих органів сільських, селищних, міських рад** належать встановлення в порядку і межах, визначених законом, тарифів на побутові, комунальні (крім тарифів на теплову енергію, централізоване водопостачання та водовідведення, перероблення та захоронення побутових відходів, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), які встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг), транспортні та інші послуги.

- (29) При цьому, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) встановлює відповідні тарифи для ліцензіатів НКРЕКП, а органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на послуги з централізованого опалення та постачання холодної та гарячої води і водовідведення, які надають визначені ними виконавці послуг.
- (30) Відповідно до абзацу другого частини третьої статті 31 Закону при встановленні цін/тарифів на послуги, які виробляються суб'єктами природних монополій, діяльність яких регулюється національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до законодавства, повноваження органів місцевого самоврядування поширюються виключно на тариф (складову тарифу), який (яка) не підлягає встановленню цими національними комісіями.
- (31) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (32) Статтею 7 Закону визначені повноваження органів місцевого самоврядування, у тому числі щодо:
- встановлення цін (тарифів) на житлово-комунальні послуги відповідно до закону;
 - здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері житлово-комунальних послуг.
- (33) Порядок доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та про врахування відповідної позиції територіальних громад розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (34) Механізм доведення суб'єктами господарювання, що виробляють або надають житлово-комунальні послуги, до відома споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та врахування відповідної позиції територіальних громад при встановленні органами місцевого самоврядування тарифів на житлово-комунальні послуги визначений **Порядком доведення до споживачів інформації** про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та про врахування відповідної позиції територіальних громад, затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.07.2012 № 390 (діяв до 01.05.2019) (далі – Порядок).
- (35) Відповідно до пункту 2.1 Порядку суб'єкти господарювання здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим встановлювати тарифи.
- (36) Згідно з пунктом 2.2 Порядку **протягом п'яти робочих днів** з дня подання відповідних розрахунків (в тому числі здійснених за результатами коригування встановлених тарифів) до органу, уповноваженого встановлювати тарифи, суб'єкти господарювання інформують споживачів про намір здійснити зміну тарифів за визначеними цим Порядком способами та доводять до відома споживачів інформацію, передбачену цим Порядком. Зауваження і пропозиції від фізичних

та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються суб'єктом господарювання у строк, що визначений відповідно до пункту 2.12 цього Порядку.

- (37) Пунктом 2.12 Порядку передбачено, що строк, протягом якого від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань приймаються зауваження і пропозиції, встановлюється суб'єктом господарювання, але він **не може бути меншим за 7 календарних днів та більшим ніж 14 календарних днів** з дня повідомлення споживачів про намір здійснити зміну тарифів на житлово-комунальні послуги.
- (38) Відповідно до пункту 2.3 Порядку суб'єктами господарювання, що надають комунальні послуги (послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, послуги з централізованого опалення, послуги з централізованого постачання холодної води, послуги з централізованого постачання гарячої води, послуги з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), до відома споживачів доводиться така інформація, зокрема обґрунтування причин зміни тарифу (зазначення розміру діючого тарифу та відсотка відшкодування затвердженим тарифом собівартості, планового економічно обґрунтованого тарифу, дати, коли тариф востаннє переглядався, причин перегляду тарифу, зазначення відсотка зростання основних складових тарифу (заробітної плати, електроенергії, паливо-мастильних матеріалів), визначення відсотка підвищення тарифу тощо).
- (39) Зазначена інформація доводиться до відома споживачів шляхом розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування в мережі Інтернет (за наявності), у друкованому засобі масової інформації місцевої сфери розповсюдження (перевага надається друкованим засобам масової інформації органу місцевого самоврядування), веб-сайті суб'єкта господарювання (за наявності), на інформаційних стендах в абонентських відділах суб'єктів господарювання, за необхідності, та шляхом розміщення на інформаційних стендах біля адміністративних будинків органів місцевого самоврядування в населених пунктах, де споживачі отримують відповідні послуги.
- (40) Суб'єкт господарювання може обрати один із вищеперелічених способів доведення інформації (крім розміщення на інформаційних стендах в абонентських відділах суб'єктів господарювання та інформаційних стендах біля адміністративних будинків органів місцевого самоврядування) як основний для розміщення всього масиву необхідної інформації, визначеної цим Порядком. При цьому за допомогою інших способів, передбачених в абзаці п'ятому цього пункту, суб'єкт господарювання повідомляє споживачів про намір зміни тарифів на відповідні комунальні послуги та обов'язково вказує на джерело розміщення всієї необхідної інформації, з якою без перешкод може ознайомитися споживач.
- (41) Згідно з пунктом 2.11 Порядку у разі відсутності пропозицій та зауважень від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань або вмотивованого їх відхилення, суб'єкт господарювання після закінчення встановленого строку приймання пропозицій/зауважень (наступного робочого дня після останнього дня приймання пропозицій/зауважень) письмово сповіщає про це орган, уповноважений встановлювати тарифи.
- (42) Відповідно до пункту 2.14 Порядку контроль за дотриманням суб'єктами господарювання порядку доведення до відома споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності та про врахування відповідної позиції територіальних громад здійснюється органами, уповноваженими встановлювати тарифи відповідно до їх повноважень, визначених чинним законодавством.

- (43) Разом з тим, з 01.05.2019 набув чинності Порядок інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затверджений наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.06.2018 № 130, який аналогічним чином здійснює регулювання вищезазначених питань.
- (44) Крім того, особливості доступу споживачів до інформації про встановлення цін/тарифів, заходи з енергозбереження, формування та виконання інвестиційних програм у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення визначені Законом України «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення».
- (45) Згідно зі статтею 4 Закону України «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення» органи місцевого самоврядування, до повноважень яких віднесено встановлення цін/тарифів у сферах теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення, забезпечують доступ споживачів до інформації, зокрема про ціни/тарифи, їхні складові для всіх категорій споживачів, зміну цін/тарифів шляхом їх розміщення на своїх офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет, у засобах масової інформації.
- (46) Державні органи та органи місцевого самоврядування, до повноважень яких віднесено встановлення цін/тарифів на товари, послуги суб'єктів природних монополій у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення, визначають порядок оприлюднення інформації щодо зміни цін/тарифів та проведення відкритих слухань щодо цієї інформації за місцем надання споживачам послуг суб'єктами природних монополій та суміжних ринків.
- (47) Відповідно до статті 5 Закону України «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, теплопостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення» суб'єктами господарювання, що забезпечують доступ споживачів до інформації, зокрема про ціни/тарифи, їхні складові для всіх категорій споживачів, зміну цін/тарифів у сферах теплопостачання, централізованого постачання гарячої води – є теплопостачальна організація, суб'єкт господарювання, що надає послуги з централізованого постачання гарячої води (крім інформації, зазначеної у пунктах 3 та 4 частини першої статті 1 цього закону).
- (48) Доступ до такої інформації забезпечується відповідними суб'єктами господарювання шляхом її розміщення на своїх офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет (за наявності) та на інформаційних стендах, що розміщуються в абонентських відділах таких суб'єктів господарювання.
- (49) Також, частиною шостою статті 32 Закону встановлено, що у разі зміни цін/тарифів на житлово-комунальні послуги виконавець/виробник не менше ніж за 15 днів

до введення їх у дію повідомляє про це споживачів з посиланням на рішення відповідних органів.

- (50) Відділенням встановлено, що листом від **12.11.2018** № 269 КПТМ «Яготинтепломережа» звернулось до Яготинської районної державної адміністрації з розрахунком одноставкового сезонного тарифу на послуги з централізованого опалення для споживачів I групи (населення).
- (51) Рішенням Яготинської районної ради Київської області від **16.11.2018** № 604-36-VII встановлено тариф КПТМ «Яготинтепломережа» на послуги з централізованого опалення для споживачів I групи (населення): 2544,0 грн (з ПДВ) за 1 Гкал та 72,22 грн (з ПДВ) за 1 кв.м опалювальної площі та введено його в дію з **01 листопада 2018 року**.
- (52) Наказом директора КПТМ «Яготинтепломережа» від **21.11.2018** № 63 зазначений тариф введено в дію з **01 листопада 2018 року**.
- (53) Інформація про прийняте Яготинською районною радою рішення була опублікована у газеті «Яготинські вісті» від 27.11.2018.
- (54) Отже, відповідно до частини шостої статі 32 Закону наведені тарифи необхідно було ввести в дію з **12.12.2018**, а не з 01.11.2018, як було вказано у тексті вищезазначеного рішення Яготинської районної ради.
- (55) При цьому, КПТМ «Яготинтепломережа» не надало до Відділення підтвердні документи щодо розміщенням Підприємством, на виконання положень Порядку, інформації про намір здійснити зміну до вказаного тарифу.
- (56) Крім того, спеціалістами Відділення за результатами огляду інформації, розміщеної на офіційному веб-сайті Яготинської районної ради, також не було виявлено фактів розміщення такої інформації.

5. Правова кваліфікація дій відповідача

- (57) Недотримання КПТМ «Яготинтепломережа» порядку доведення до споживачів інформації про намір здійснити зміну до тарифу на централізоване опалення у межах м. Яготин Київської області має наслідком неможливість споживачів надати свої пропозиції та зауваження щодо зміни такого тарифу, що, в свою чергу, могло призвести до ущемлення їх інтересів при отриманні відповідних послуг.
- (58) Наведені дії Підприємства були б неможливими за умови зазнання ним значної конкуренції на ринку, адже в такому випадку споживачі послуг з централізованого опалення мали би можливість обирати між кількома виконавцями таких послуг, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого виконавця.
- (59) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку, і, як наслідок, відсутності у споживачів КПТМ «Яготинтепломережа» альтернативи щодо придбання послуг з централізованого опалення інакше ніж у Підприємства, вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних наслідків для споживачів.
- (60) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів

господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (61) Отже, дії КПТМ «Яготинтепломережа», які полягають у недотриманні порядку доведення до споживачів інформації про намір здійснити зміну до тарифу на централізоване опалення у межах м. Яготин Київської області, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

6. Заперечення відповідача та їх спростування

- (62) На подання про попередні висновки у справі № 56/60/61-рп/к.19 КПТМ «Яготинтепломережа» листом від 01.08.2019 № 149 (вх. Відділення від 02.08.2019 № 60-01/2817) повідомило, що не погоджується з висновками Відділення, викладеними у цьому поданні, оскільки вважає, що докази у справі були зібрані не в повній мірі, в зв'язку з чим їм не надана належна правова оцінка.
- (63) Свою позицію Підприємство обґрунтовує наступним:
«Єдиним постачальником природного газу для вироблення теплової енергії для КПТМ «Яготинтепломережа» є ПАТ «НАК «Нафтогаз України». З початку опалювального сезону 2018 – 2019 років державою не були узгоджені обставини щодо ціни на газ та терміну дії договорів постачання природного газу. Під час опалювального сезону, Додатковою угодою № 3 від 02.11.2018 року до договору постачання природного газу від 10.10.2018 року № 2687/18-ТЕ, було змінено ціну на газ з 01.11.2018 року. З огляду викладеного наше підприємство не мало змоги заздалегідь попередити споживачів про намір змінити ціну на надання послуг з теплопостачання. В подальшому, з метою зменшення збитковості КПТМ «Яготинтепломережа», сесією Яготинської районної ради від 16.11.2018 року № 604-36-VII було прийнято рішення про підвищення тарифу та ввести його в дію з 01.11.2018 року...» (мова оригіналу).
- (64) Наведені заперечення КПТМ «Яготинтепломережа» не можуть бути взяті до уваги, оскільки, зокрема, статтею 31 Закону передбачена можливість відшкодування органами місцевого самоврядування втрат виконавців/виробників комунальних послуг, внаслідок зміни обсягу окремих складових їх економічно обґрунтованих витрат на виробництво/надання таких послуг.
- (65) Так, органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на житлово-комунальні послуги в розмірі не нижче економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво/надання (абзац перший частини третьої статті 31 Закону).
- (66) У разі встановлення органом місцевого самоврядування тарифів на житлово-комунальні послуги на рівні, що унеможливує отримання прибутку, **орган, який їх затвердив**, зобов'язаний відшкодувати з відповідного місцевого бюджету виконавцям/виробникам різницю між установленим розміром цін/тарифів та економічно обґрунтованими витратами на виробництво цих послуг (частина восьма статті 31 Закону).
- (67) У разі зміни протягом строку дії цін/тарифів обсягу окремих складових економічно обґрунтованих витрат з причин, які не залежать від виконавця/виробника, зокрема, збільшення або зменшення податків і зборів, мінімальної заробітної плати, орендної плати та амортизаційних відрахувань, **підвищення або зниження цін на паливно-енергетичні та інші матеріальні ресурси**, виконавці/виробники проводять коригування встановлених цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подають на затвердження до органу,

уповноваженого здійснювати встановлення таких цін/тарифів. При цьому перерахунок цін/тарифів може проводитися шляхом коригування лише тих складових структури цін/тарифів, за якими відбулися цінові зміни в бік збільшення або зменшення. При коригуванні додатково враховується компенсація втрат (або вилучення необґрунтовано отриманих прибутків) від застосування не скоригованої на зміну вартості окремих витрат ціни/тарифу в період до встановлення скоригованих цін/тарифів.

- (68) Орган, уповноважений здійснювати встановлення цін/тарифів, зобов'язаний прийняти **рішення про коригування тарифу** не пізніше ніж через 10 днів з дня отримання відповідного подання.
- (69) Порядок відшкодування втрат підприємств, що виникають протягом періоду розгляду розрахунків тарифів, встановлення та їх оприлюднення органом, уповноваженим встановлювати тарифи, визначається порядком формування тарифів (частина десята статті 31 Закону).
- (70) Також, статтею 15 Закону України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які встановили державні регульовані ціни на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, зобов'язані **відшкодувати суб'єктам господарювання різницю між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів.**
- (71) Установлення Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, без визначення джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів не допускається і може бути оскаржено в судовому порядку.
- (72) Враховуючи зазначене, відшкодування органами місцевого самоврядування різниці в тарифах можливе **за рахунок коштів місцевого бюджету** за умови прийняття відповідної програми.
- (73) Крім того, КПТМ «Яготинтепломережа» повідомило про намір здійснити проведення перерахунку оплати за послуги з централізованого опалення для мешканців м. Яготин за період з 01.11.2018 до 12.12.2018 в бік зменшення у загальному розмірі 88,061 тис. грн.
- (74) Листом від 19.08.2019 № 01-13/171 (вх. Відділення від 22.08.2019 № 60-01/3073) Яготинська районна рада надала до Відділення копію свого рішення від 16.08.2019 № 740-44-VII «Про внесення змін до рішення сесії Яготинської районної ради від 16 листопада 2018 року № 604-36-VII *«Про встановлення тарифу на послуги з теплопостачання КПТМ «Яготинтепломережа» для I групи споживачів (населення) та введення його в дію з 01 листопада 2018 року»*, яким було змінено введення в дію зазначеного рішення на 12.12.2018.
- (75) На засіданні адміністративної колегії Відділення 10.09.2019 представник КПТМ «Яготинтепломережа» надав наказ директора Підприємства від 01.08.2019 № 52, згідно з яким:
1. Пункт 2 наказу директора КПТМ «Яготинтепломережа» від 21.11.2018 № 63 викладено в такій редакції: *«Ввести в дію погоджений тариф з 12 грудня 2018 року».*

2. Бухгалтеру Підприємства провести перерахунок плати за надання послуг з централізованого опалення для населення за період з 01.11.2018 по 11.12.2018 включно.

- (76) Тобто, у ході розгляду справи № 56/60/61-рп/к.19 КПТМ «Яготинтепломережа» вжило заходів для припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (76) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, а запереченнями та поясненнями відповідача не спростовується висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії КПТМ «Яготинтепломережа», які полягають у недотриманні порядку доведення до споживачів інформації про намір здійснити зміну до тарифу на централізоване опалення у межах м. Яготин Київської області, становлять порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у територіальних межах м. Яготин Київської області, де розташовані мережі, які використовуються (експлуатуються) КПТМ «Яготинтепломережа» для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), що могло призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (77) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.
- (78) Також, необхідно зазначити, що з 01.05.2019 в повному обсязі введено в дію Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон № 2189-VIII).
- (79) Згідно з пунктом 2 частини третьої статті 4 Закону № 2189-VIII до повноважень органів місцевого самоврядування належать, зокрема, встановлення цін/тарифів на комунальні послуги відповідно до закону.
- (80) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону № 2189-VIII до комунальних послуг належать, зокрема, послуги з постачання теплової енергії.

8. Визначення розміру штрафу

- (81) Згідно з абзацом четвертим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону, тягне за собою накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (82) Відповідно до податкової декларації з податку на прибуток підприємства сума доходу КПТМ «Яготинтепломережа» від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків) за 2018 рік складає 13 276 246,00 (тринадцять мільйонів двісті сімдесят шість тисяч двісті сорок шість) грн.
- (83) При визначенні розміру штрафу було враховано наступне:
– порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку КПТМ «Яготинтепломережа» Відділенням виявлено вперше;

– КПТМ «Яготинтепломережа» вжило заходів для припинення порушення.

Враховуючи наведене та керуючись статтями 7, 12, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство теплових мереж «Яготинтепломережа» (Київська обл., Яготинський р-н, м. Яготин, вул. 1 Травня, буд. 1; ідентифікаційний код юридичної особи 24223294) у період з 16.11.2018 по 01.08.2019 займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з централізованого опалення населенню у територіальних межах м. Яготин Київської області, де розташовані мережі, які використовуються (експлуатуються) комунальним підприємством теплових мереж «Яготинтепломережа» для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), як таке, що не мало на цьому ринку жодного конкурента.

2. Визнати, що комунальне підприємство теплових мереж «Яготинтепломережа» вчинило порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого опалення у територіальних межах м. Яготин Київської області, де розташовані мережі, які використовуються (експлуатуються) комунальним підприємством теплових мереж «Яготинтепломережа» для надання послуг з централізованого опалення своїм абонентам (споживачам), що могло призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього подання, накладати на комунальне підприємство теплових мереж «Яготинтепломережа» штраф у розмірі 14 000 (чотирнадцять тисяч) гривень.

4. Zobov'язати комунальне підприємство теплових мереж «Яготинтепломережа» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього подання, шляхом здійснення до 15.11.2019 перерахунку за послуги з централізованого опалення, надані мешканцям м. Яготин Київської області у період з 01.11.2018 по 12.12.2018, про що проінформувати Відділення з наданням підтвердних документів.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення:**

О. Хмельницький